

Печатать

Закреть

Олексій Кравчук: "Через Кучинського промовляє Бог..."

Автор : Василь Худицький

23 червня 17:43

1-3 липня у Львові пройде III Міжнародний фестиваль "І люди, і ляльки". Про фестиваль та однойменний львівський театр ("І люди, і ляльки") в інтерв'ю DT.UA розповів Олексій Кравчук, відомий режисер, один з учнів і соратників Володимира Кучинського.

1-3 липня у Львові пройде III Міжнародний фестиваль "І люди, і ляльки". У форумі візьмуть участь митці з Грузії, Ірану, Німеччини, а також, звісно, з України. На чотирьох майданчиках покажуть 14 вистав. Про фестиваль та однойменний львівський театр ("І люди, і ляльки") в інтерв'ю DT.UA розповів Олексій Кравчук, відомий режисер, один з учнів і соратників Володимира Кучинського.

Ще до війни на Сході Олексій очолював Луганський театр ляльок. Але трагічні обставини повернули його до рідного Львова, де він узяв під своє крило місцевий ляльковий театр, розгорнув активну гастрольну та фестивальну діяльність.

- Лялька дає можливість сказати те, чого не можна сказати у драматичному театрі, - говорить Олексій Кравчук. - Лялька не бреше. Лялька - це форма. Подивіться на будь-яку форму - камінь, дерево. Вони ніколи не брешуть! Актор у драматичному театрі може "збрехати", бо захоче сподобатися. А лялькарі доносять авторський посыл набагато чистіше, вони часто перебувають за ширмою, передають усі свої переживання через ляльку.

У хорошому театрі лялька не підміняє живого актора, а творить таїну, яку глядач має розгадати. І коли він її розгадає, виникає емоція.

Найкрутіші почуття пережили під час експедицій по селах, де театру не було дуже давно. Так, там немає інфраструктури, якісної сцени, інтернету. Але там є чистота та щирість почуттів. Там ти показуєш ляльку, співаєш пісню. У відповідь - бабця-глядач дарує пісню, яку їй ще колись співала її бабця. І це найкрутіший момент вистави. Це чисте золото, таїна!

Якщо говорити про фестиваль, то цього року "І люди, і ляльки" презентують надзвичайно поліфонічну програму. Будуть і драматичні вистави, будуть вистави - для дітей і дорослих. Покажуть свої перші роботи студенти творчих вузів. Безумовно, родзинка програми - вистави харківського режисера Оксани Дмитрієвої, якою захоплюються і глядачі, і критики.

- А чим живе сьогодні ваш театр - "І люди, і ляльки"?

- Чверть століття тому Олег Новохацький зумів започаткувати в цьому театрі цікаві методи роботи з лялькою. Він і є автором цього театру. Очолити після смерті Олега Новохацького - царство йому небесне! - цей колектив, я був ще вражений потужними акторськими силами: Людмила Зборовська, Алла Новікова, Надія Крат, головний адміністратор Ольга Венгжин.

Крім дитячого репертуару, спільно розробляємо вечірній репертуар для дорослих. Перша річ, яку ми взяли, - вистава за біблійними текстами Книги Еклезіяста. У ній звучать українські народні пісні з різних регіонів України.

Так само цікавою є вечірня вистава "Божественна комедія... АнДанте". Це історія про відносили чоловіка і жінки. Від моменту, коли вони були маленькі, і до того часу, як вони постаріють. Через пісню показано весь цикл подружніх стосунків. Спів у театрі - прерогатива Людмили Зборовської, керівника гурту "Коралі". Пісня, на мій погляд, дуже важлива складова сучасного театру.

- Ви часто подорожуєте й, очевидно, маєте свою думку про розвиток мистецтва лялькарів не тільки в Україні, а й на закордонних сценічних майданчиках.

- Недавно відвідав Грузію, Польщу, Латвію.

На початку травня повернулися з Паневежиса. Грали вистави українською мовою, і нас чудово розуміли. У Театрі ляльок із прекрасною залю на 250 місць яблуку ніде було впасти.

Тенденції розвитку лялькових театрів за кордоном схожі на наші. Театр завжди виступає продовженням соціальної структури країни чи міста. Власне, кожна вистава - відлуння того, що відбувається в державі.

Ще в давні часи китайський імператор, коли хотів ознайомитися зі станом справ у якійсь провінції, насамперед ішов у театр, який і давав йому уявлення про те, що в провінції відбувається.

Мені подобається ретельність, із якою у Прибалтиці вирішують культурні проблеми. Там держава підтримує театри. Так, зараз багато прибалтів виїхали на заробітки. Але мистецьке життя в державі активне. Наприклад, у маленькому містечку за Паневежисом раніше була Ігналінська атомна станція, її закрили. А тепер із того містечка роблять креативну зону. Це інший момент "перетворення".

- Цікаво, чи є сьогодні в Грузії послідовники школи Резо Габріадзе? І хто, на вашу думку, в Україні найцікавіше працює в цьому напрямі?

- Резо Габріадзе - унікальна постать. Це театральний філософ. Рік тому мені пощастило побувати у нього в театрі в м. Тбілісі. У його театрі не більше шести вистав. Але приходиш в театр і розумієш, що потрапив в інший світ.

Резо сам пише тексти й сценарії вистав, він - неймовірна людина. У Грузії, як і в Україні, в нього багато послідовників. В Україні це, зокрема, Сергій Брижань, Оксана Дмитрієва, які мають "свій" погляд на ляльковий театр. Це важливо. Бо такі люди, як Габріадзе, ставлять надзвичайно точні орієнтири.

Бачив його виставу "Весна моєї осені". Це історія, яку розповідає бабуся. Все в її житті змінюється: влада, люди, час, а лишаються прості речі. Отакий тендітний світ, зітканий із снів, дуже тонких речей. Театр лише зупиняє час. І напевне здивувати людей можна насамперед цим, а не тільки актуальними, соціально-модними темами.

- Ваша думка про творчість режисерки Оксани Дмитрієвої з Харкова. Її називають одним із найяскравіших режисерів сучасного українського лялькового театру.

- З Оксаною Дмитрієвою знайомий з 2011 р. Разом закінчували одну альма-матер - Харківський університет мистецтв імені Івана Котляревського. Вона закінчила акторський, потім - режисерський факультет. Як режисер вона сформувалася у Криму, де ставила перші вистави. Потім її запросили до Харкова, де вона очолила державний академічний театр ляльок ім. В. Афанасьєва. Там створила низку феноменальних вистав. Тепер веде режисерські й акторські курси при університеті Котляревського.

Ближче ми познайомилися, коли я працював у Луганську художнім керівником Луганського академічного театру ляльок. Ми організовували "нелялькові зустрічі" в ляльковому театрі. На одну з них і приїхала Оксана зі своїм головним художником Наталією Денисовою.

Взагалі, Оксана - неймовірна людина. До всього підходить ретельно - до роботи з лялькою, до художнього вирішення вистави. На всі речі - у неї власне авторське бачення.

- Крім лялькового театру, ви також співпрацюєте із Львівським академічним театром імені Лесі Українки. В репертуарі - дві дуже популярні п'єси Павла Ар'є у вашій постановці. Вірите у відродження цього театру? Був період, коли саме на цій сцені працювали ваші батьки...

- Безумовно, вірю. В дитинстві бачив розквіт театру. На жаль, почалися для театру і драматичні часи, коли відійшли найліпші актори: Зінаїда Дехтярьова, Анатолій Кравчук, Віктор Щербаков, Борис Чинкін, режисер Анатолій Ротенштейн.

Занепад театру стався в період зміни поколінь. У 1991 р. розпадався Радянський Союз театр виявився нікому не потрібним. Багато років на нього не звертали уваги. Театр перебував у незрозумілому форматі. Врешті-решт його взяло на баланс місто, він став муніципальним театром.

Підйом театру почався з приходом режисера і музиканта Олексія Коломійцева. Декілька його робіт були дуже гучними, в зал прийшов молодий глядач. Але виник конфлікт, Олексій не втримався на посаді. Втім, я

йому вдячний. Він дав можливість поставити в театрі вистави "Баба Прися" та "Слава героям". Мені з цим колективом дуже цікаво працювати, там чудовий акторський склад. Трохи раніше, у 2006 р., я ставив у цьому театрі "Кольори" Павла Ар'є.

У 2016 р. театр очолив відомий драматург Павло Ар'є. Павло - хороший креативний менеджер, він дає можливість театру формувати власне обличчя - обличчя сучасного європейського театру.

- Чи вірите ви в легенду, буцім саме цей театр (колишній Театр ПрикВО) колись "прокляла" видатна українська актриса Зінаїда Дехтярьова після того, як трупа відштовхнула її чоловіка-режисера Анатолія Ротенштейна?

- Я вам так скажу... З одного боку, це - не зовсім так... А з іншого - може й не міф... Зінаїда Миколаївна й Анатолій Олександрович, царство їм небесне, були неймовірно талановиті люди. І з ними вчинили несправедливо. Бували часи, коли черга бажаючих потрапити в цей театр стояла аж до церкви Анни!

Потім із талановитими людьми стали поводитися брутально, цинічно. Спочатку прибрали Ротенштейна, за ним - Зінаїду Миколаївну.

Така ж історія трапилася з моїм батьком, народним артистом України Анатолієм Кравчуком. Його перевели на посаду актора другої категорії - на півставки. Казали, що немає грошей. У той період розпродали дуже багато театрального майна... На театрі намагалися економити. Талановитих людей звільняли. Молодь не приходила. Так тривало близько десятка років.

- Перш ніж очолити у Львові театр "І люди, і ляльки", ви плідно працювали в Луганському академічному дитячому театрі. Чим цінний для вас той період, той досвід?

- Я люблю Схід України. Люблю Луганський театр. Добре пам'ятаю часи, коли в Україні почали умисне розхитувати ситуацію - "Схід" і "Захід". Нинішня трагедія сталася з вини й завдяки маніпуляціям політиків...

У Луганському театрі в мене вийшли вистави "Синій птах" Метерлінка, "Сон" Тараса Шевченка. До нас приїжджали Оксана Дмитрієва, Сергій Жадан.

Страшне літо 2014 р. я провів у Луганську. Ми ховалися в підвалах театру і, попри все, проводили репетиції нових вистав...

Світла немає, води немає, всі налякані, а театр ставить на вулиці лялькову виставу. Повісили об'яву біля супермаркету, актори розвісили ширму - й почали грати. Діти тішились виставою, а дорослі дивилися й плакали. І цей момент "повернення" через ляльку, що людина може плакати, - неймовірно важлива річ!

Те пекельне літо дійсно видалося дуже важким. Українські війська були на околицях Луганська. І люди очікували, що через певний час вони ввійдуть у місто... Гадаю, згодом українські історики відкриють таємницю: чому ж вони не ввійшли? Бо всі кажуть, що вони могли це зробити, перш ніж у місті з'явилися російські війська...

- Не могу не запитати про унікальний період творчого життя, пов'язаний із театром Володимира Кучинського - тобто Театром Леся Курбаса.

- Для мене Кучинський - педагог, колега, друг, видатний режисер. Як актор, режисер він зреалізувався в дуже важливий момент для українського театру - кінець 1980-х - початок 1990-х. Кучинський в Україні, у Львові, практично створив свою школу. Тому до Володі завжди ставлюсь із пошаною. Бо, як кажуть, ніхто не знає, через кого промовляє Бог? А через Кучинського - так: промовляє Бог...

- Як часто граєте в його театрі свою виставу "Очікуючи на Годо"? Якби зараз була нагода поставити цю п'єсу С. Беккета, чи змінили б трактування?

- В середньому, виставу "Очікуючи на Годо" в театрі Л. Курбаса граємо раз на місяць. За це дуже вдячний театру. Щодо зміни трактування? Воно ж змінюється само собою. Ми можемо провести паралель. Театр-парадокс, тобто театр абсурду дуже схожий на дзенський коан. Вистава змінюється завдяки грі чудових акторів: Олега Цьони, Олега Стефана, Миколи Берези.

Щоразу всі тексти відкриваються новою гранню, нам залишається лише це усвідомлювати. Такий собі парадокс! Цю виставу можна грати нескінченно.

Семюель Беккет - геній. Він усвідомив момент беззахисності людини в цьому світі.

"Очікуючи на Годо" в театрі Курбаса ми поставили у 2006 р. Вистава про те, що по відході режисера з театру залишаються актори, які без режисера нічого не можуть. Отже, вони чекають свого Годо. Вони бавляться. І ти розумієш, що людина перед Всесвітом - крупинка. Але в цьому її цінність. Вона проживає своє життя зі своїми злетами, падіннями, плачами. Але так, як може тільки вона.

До речі...

До Львова у рамках III Міжнародного фестивалю "І люди, і ляльки" завітають колективи з різних країн. Батумський театр ляльок з виставою "Вовк та козеня", Харківський театр "Мрії Марії" з виставою "Рибалчина Русалонька". Хмельницький академічний обласний театр. Черкаський театр ляльок з виставою "Ласкаво Просимо" за п'єсою "Вдови" Славомира Мрожека. Чернігівський обласний театр ляльок ім. Олександра Довженка з виставою для дорослих "Гамлет - машина" за Гайнером Мюллером. Чернігівський академічний український музично-драматичний театр імені Т. Шевченка з шекспірівською "Комедією помилок". Німецький театр Ensemble Svetlana Fourer (Кельн) з виставою "Йов" за Йозефом Ротом. Сумський ім. М. Щепкіна з виставою "Одержима" за Лесею Українкою. Іранський Театр "Деетак" (Тегеран) з виставою для дорослих "Зефір". У рамках фестивалю - роботи Оксани Дімітрієвої (Харків) - "Їжачок з туману. Казка про щастя, або Сні засніженого дитинства" за Сергієм Козловим та "Прості історії Антона Чехова".